

המזרז הפבליוגרפי

ת"ל

מבוא לביבליוגרפיה מסכמת של כתבי ד"ר יעקב לוי ז"ל

ליום הזכרון הששי

(נלב"ע י"א בשבט תשל"ז)

הרשימה הבאה של מאמרי מסמלת את השקפתי בנוגע למה שקוראים "תורה עם דרך ארץ". לא היה חלקי עם תלמידי החכמים שתורתם אומנותם, שהם יסוד האומה. הורי ורבותי ז"ל כיוונו את פעמי להשתתף – כפי יכולתי – ביישוב העולם בשטח המדע, כנאה וכיאה לבן "עם נבון וחכם". אכלתי חולין על טהרת הקודש של התורה שלמדתי בנעורי. במיוחד ראיתי את תפקידי להראות במאמרי שהמדע האמיתי אינו עומד בניגוד לתורה, אלא שקיים יחס גומלין ביניהם ואתגר חשוב לחכמות החיצוניות. עליהן גם להיות "רקחות וטבחות" להבנת התורה ולקיום מצוותיה. נושאים הגובלים עם התורה והמצוות מחד, ועם מדעי הטבע, וביחוד הרפואה, מאידך – הם חלק הארי שבמאמרי.

למלאכת קודש זו הדריכוני רבי ומורי הרב ד"ר עזריאל הכהן מונק זצ"ל, וכן – עוד בתקופת לימודי באוניברסיטה – החכם ד"ר מאיר כהן מפולדה זצ"ל. לנגד עיני עומדת גם דמותו של מו"ר הרב ד"ר חיים ביברפלד זצ"ל, אשר היה תלמיד חכם מובהק ורופא גם יחד וגילם באישיותו את המדען התורתי.

מבוא לביבליוגרפיה של כתביו, ירושלים תשכ"ט

בדברים אלו מסר לנו ד"ר יעקב לוי ז"ל את תמצית דרכו ואמונתו בחיבור עבודותיו הרבות, דרכו של חניך מובהק לשיטת גדולי ורבני אשכנז בדורות הקודמים, שיטה הנקראת בפי כל "תורה עם דרך ארץ".

מטרתם של חלק גדול ממאמריו היתה להביא לידי שיתוף פעולה פורה ומועיל בין פוסקי ההלכה והרופאים, למען כידור אותן ההלכות שעל הרופא להתחשב בהן בעבודתו. וכן הוא נהג בעבודתו היום-יומית כרופא ילדים, מקודם כברלין וכ-35 שנה בירושלים עיה"ק. אחרי שבירר את הנתונים הרפואיים פנה אל רבני העיר בשאלותיו

הלכה למעשה. ויחס זה היה דו-צדדי. גם הרב ד"ר עזריאל מונק זצ"ל, רבה של קהילת "עדת ישראל" בברלין, ושאר רבני העיר, וגם גדולי ורבני ירושלים עיה"ק פנו אליו והפנו אליו בבירורים רפואיים כבסיס לפסיקתם ההלכתית במקרים הטעונים בירורים כאלה.

את עבודותיו הגיש עובר לפרסומן לבקורת תורתית מצד חכמי ההלכה, במידה ועבודה זו נגעה באיזו נקודה בשאלה הלכתית או בדעת תורה, כי רק אחרי אישורם של חכמי התורה הוא ראה לעצמו היתר וערך בפרסום הדברים.

מתוך שאיפתו זו לשיתוף פעולה השתתף עם חברו המנוח ד"ר פלק שלזינגר ז"ל בפעילות "המכון לחקר הרפואה עפ"י התורה" ליד ביה"ח "שערי צדק". בהרצאתו לפני חברי המכון הזה, אחרי שסקר באריכות את הבעיות ההלכתיות-רפואיות העומדות על הפרק, הוא סיים:

לבסוף הרשו לי להוסיף, לשם עצה טובה, סיפור קטן מהגמרא (סוכה יח). מסופר שם על שני מיני דגים שחיו בנהר. מין אחד היה טהור, השני היה טמא... הטהורים יכלו לעמוד נגד הזרם החזק של הנהר, ואפילו הצליחו לשחות נגד הזרם החזק הזה. מניין היה להם הכח לכך? דיעה אחת היא, שלדגים הטהורים יש חוט שדרה. ורש"י אומר: "נותן כח באדם ובהמה ודגים להיות שדרתו עומדת בבריאות".

אפשר אולי למצוא בסיפור זה על הדגים משל מאלף לצעירי הרופאים המשתתפים בחקר הרפואה במכון שלנו, שינהלו את חקירותיהם **בטהרת השכל ובטהרת הנפש עפ"י התורה**, ויעמדו על מסקנותיהם בשדרה ישרה, **בקומה זקופה**. כך יהיה להם אומץ הלב – אם יהיה צורך בכך – לשחות נגד הזרם של רוב המדענים, והי יצליח דרכם.

(המכון מול בעיות רפואיות-הלכתיות, אסיא, גלי ג, סיון תשל"א)

לקראת יום השנה השישי לפטירתו מזכים אנו את ציבור קוראי "אסיא" בביבליוגרפיה מלאה של כתבי ד"ר יעקב לוי ז"ל.

1. Haeckels Biogenetisches Grundgesetz. Mitteilungen des B.J.A., 1911
2. Ueber das Verhalten der Nebennieren bei Hydrocephalus Congenitus. Dissertation, 1913
3. Von den Juden Ostgaliziens und ihrer Jugend. Jeschurun V, 5-6, 1918
4. Die juedische Schule und die Gesundheit des Kindes, Jeschurun VI, 7-8, 1919
5. Gedenkrede fuer Ivan Haarbuerger. B.J.A. Korrespondenzblatt 7, 1919
6. "Agiv". B.J.A. Korrespondenzblatt 8, 1919
7. Der Bundestag und das Breslauer Seminar. B.J.A. Korrespondenzblatt 9, 1919
8. Wege der V.J.A. - Erziehung. Unser Weg, 1919

9. Goslars Sexualethik. Unser Weg, 1919
10. "Neunzehn Briefe". Unser Weg (Buchbesprechung), 1920
11. Untersuchungen ueber die Notwendigkeit von Milchverduennung bei der Ernaehrung junger Saeuglinge. Deutsche Medizin. Wochenschrift 48, 1920
12. Sozialhygienische Betrachtungen ueber den Ruhetag. Jeschurun VIII, 5-6, 1921
13. Der Knabenuberschuss bei den Juden. Zeitschrift fuer Sexualwissenschaft VII², 1921
14. Der § 2 der V.J.A. B.J.A. Korrespondenzblatt 11, 1921
15. Untersuchungen ueber die Notwendigkeit von Milchverduennung ... II. Mitteilung, Deutsche Mediz. Wochenschr. 47, 1922
16. Die Systematisierung der wissenschaftlichen V.J.A.-Arbeit. B.J.A. Korrespondenzblatt 12, 1924
17. Praktisch-wissenschaftliche Aufgaben fuer thora-treue Akademiker. B.J.A. Korrespondenzblatt 16, 1926
18. Die Schaechtfrage. Broschuere und Jeschurun XIV, 9/1, 1927
19. Die Schaechtfrage. Broschuere (Philoverlag), erweiterte Auflage, 1929
20. Fortschritt und Tradition im B.J.A. Unser Weg, Heft 2, 1928
21. Die Schaechtfrage. Nachwort zur Umfrage der Tierschutzvereine vom Jahre 1930
22. Der Geburtenrueckgang, ein juedisches Problem. Jeschurun XVII, 3-4, 1930
23. Der internationale Geburtenstreik. Nachlath Z'wi I, Buchbesprechung, 1931
24. "Geburtenstreik" - die Frage der jued. Ehe. Nachlath Z'wi I, 11-12, 1931
25. Die sexuelle Not in juedischer Schau. Broschuere, Hermon-Verlag, 1932
26. Periodische Enthaltung in der Ehe und die jued. Sexualgesetze. Deutsche Mediz. Wochenschrift 44, 1932
27. Geburtenregelung im jued. Schrifttum. Jued. Wohlfahrtspflege und Sozialpolitik III¹, 1932
28. Zur Frage der Fruehehe. Juedische Presse, 1933
29. Die Ueberwindung des Individualismus durch die neue Eugenik. Israelit, 1933
30. Sozialhygiene und Weltanschauung. Nachlath Z'wi, 1933
31. ... אין אשה מתעברת אלא ... Nachlath Z'wi, V, 11-12. 1935.
הועתק ב"גחלי ציון"
(הרב מיכל הורוויץ) ירושלים תרצ"ט, חלק ח.
32. Erbgesundheit. Israelit 76. Jhrg. Nr. 38-39, 1935
33. בענין שנוי סדר הוסת ע"י סמי מרפא. Nachlath Z'wi VIII. 1-3, 1937

34. Zur religioesen Haltung des modernen Naturforschers. Israelit, 1938
35. "Schaechtverbot". Juedisches Lexikon, Juedischer Verlag, Berlin
36. Jewish Hygiene. Jewish Encyclopaedia, London, 1938
37. (1943) הבו לנו בניס. הדרך, גליון מב-מג תש"ג
38. הרעלות נפט פנימיות אצל ילדים. הרפואה כרך כד חוב' ג, 1943
39. לשאלת חוסר הויטמין B אצל תנוקות. הרפואה כרך לג חוב' ג, 1947
40. "להסיר מכשולים". היומן, י"ג בניסן תש"ח (1948)
41. דלקת מדומה שגרונית של התוספתן. הרפואה כרך לו חוב' ג-ד, 1949
42. בעיות התזונה הלאומית. היומן כתו בתשרי תש"י (1949)
43. Rheumatic Pseudoappendicitis. Quarterly Review of the Harefuah, I-VI, 1950
44. דלקת העוצבה עם ממצא של Serratia Marcescens. הרפואה מב חוב' ז, 1952
45. מקרה של Laevulosuria. הרפואה מד חוב' ד, 1953
46. על שתוק ילדים. המודיע גליון 878
47. הקאה פריודית ואפילפסיה (הרצאה בהסדרה הרפואית, ירושלים)
48. נתוחי מתים בישראל. המעין כרך ג גליון א-ב, 1956
49. Oesophago-Spasmus bei einem jungen Saeugling. Annales Paediatrici 188,5 p. 257, 1957
50. צפדינה של תינוקת. הרפואה נד חוב' ו, עמ' 147, 1958
51. "זכרון דברים" (בענין נתוחי מתים - ועדה ממשלתית), 1962
52. Unterlippen-Missbildung. Acta genet. 12, p. 33, 1962
53. שאלות בענין פקוח נפש. נועם ספר ו, עמ' רי"ח (anonym), 1963
54. תרופות הורמונליות לנשים ובעיות דתיות-הלכתיות. הרופא העברי לה, עמ' 114
55. Hormone Treatment of Females from the Standpoint of Jewish Law. The Hebrew Medical Journal 35. p. 320. 1962
56. Tetanie bei einer Fruehgeburt. Helvet. paediatr. Acta 18. p. 433, 1963
57. זכרונות נעורים מק"ק "עדת ישראל" בברלין. המעין, תמוז תשכ"ד (1964)
58. קביעת סיבת המות ובעיותיה ההלכתיות. נועם ספר ח, עמ' רל"א, תשכ"ה (1965)
59. המציעה בפה לאור הרפואה. המעין ניסן תשכ"ה (1965)
60. המציעה בפה לאור הרפואה. הועתק ב"נועם" ספר ט עמ' רפ"ה, תשכ"ו (1966)
61. "תכנון המשפחה" בישראל. המעין ניסן תשכ"ו (1966)
62. בעית נתוחי מתים ומדע הפתולוגיה החדיש. שערים, כ"ב מנ"אב תשכ"ו (1966)
63. מי קובע את "פיקוח הנפש"? שערים, כ"ג מנ"אב תשכ"ו (1966)
64. Adass Jisroel Jugenderinnerungen. Adass Jisroel Berlin, Jerusalem 1966, p. 120
65. מילת התינוק הירוק. נועם ספר י, עמ' קס"ח, תשכ"ז (1967)
66. "הגלולה המונעת" והשקפת היהדות. הרפואה כרך עב ח"ה, עמ' 202, 1967
67. הגלולה למניעת הריון. נועם ספר י"א, עמ' קס"ז, תשכ"ח (1968)
68. קביעת המות ע"י הרופאים. המעין כרך ט, א, תשרי תשכ"ט (1968)

69. בענין השתלת אברים מן המת. נועם ספר י"ב, עמ' רפ"ט, תשכ"ט (1969).
70. Ueber Menstrualgift. Jeschurun XIII Heft 11/12, 1926.
71. א.א.ג. לקביעת המות - תרומה לאתיקה הרפואית. "הרפואה" ע"ו ח' ו' (1969).
72. פירושים לנכדי ולנכדותי, פירורים משולחן הסבתא (הוצאה משפחתית) י"ג בניסן תשכ"ט
73. בדיקת תרופות חדשות ובעיותיה. "נועם" חלק י"ג ע"ז, תשל"ל (1970).
74. מאימתי מותר להוציא אבר לשתלה. "המעין" תשרי תשל"ל.
75. השתלת איברים - ואתיקה רפואית. "מכתב לחבר" (ההסתדרות הרפואית בישראל).
- ד' אדר א' תשל"ל
76. תחליפי הכליה וההלכה. "נועם" חלק י"ד, עמ' ש"ח תשל"א (1971).
77. פסח תשל"א V.J.A. Verbandsblatt der Breslauer. Tel Aviv
78. המות המוחי. מכתב ל'דרום', ניסן תשל"א, עמ' 222
79. הצלת הולד אחרי מות האם. "המעין" תמוז תשל"א
80. הצלת הולד אחרי מות האם. "נועם" ט"ו, תשל"ב
81. המכון מול בעיות רפואיות הלכתיות. "אסיא" ג' תשל"א
82. אשה כי תזריע. "קורות" כרך ה', תמוז תשל"א
83. "החולה לפנינו". "אסיא" ד' תשל"א (1972)
84. מות מוחי. "המעין" ניסן תשל"ב
85. החולה לפנינו (דברי הסבר). "אסיא" ו', תשל"ב
86. דבר המעכב יציאת הנפש. "נועם" ט"ז, תשל"ג
87. בין דם לדם. "אסיא" ח', ניסן תשל"ג (1973)
88. בענין מניעת ההריון. "נועם" ט"ז, תשל"ג
89. עודף לידות זכרים אצל היהודים. "קורות" תשל"ד, כרך ו' חוב' הז' (1974)
90. מצות מילה ופקוח נפש. "המעין" ניסן תשל"ד
91. פירושים לנכדי ולנכדותי, פירורים משולחן הסבתא (ב) (הוצאה משפחתית) י"ג ניסן תשל"ד
92. ועוד לענין "אשה כי תזריע". "קורות" כרך ו' ז"ח, סיון תשל"ד
93. מילת התינוק האדום. "נועם" י"ז תשל"ד; "אסיא" י"א תשל"ה
94. חלצתו החמה. "המעין" תשרי תשל"ה.
95. מילת התינוק הכחול. "אסיא" י"ב תשל"ה
96. נחלת יעקב אביהם. "המעין" ניסן תשל"ו
97. מתו אחיו מחמת מילה. נועם י"ח, תשל"ז